

Əjdər Ağayev: "Elm və təhsilin bir-birilə əlaqəli olması ölkənin bütün sahələrində inkişafı təmin edir"

Layihə çərçivəsində Təhsil Şurası İctimai Birliyinin sədri Əjdər Ağayevlə müsahibəni təqdim edirik.

KİVDF

"Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin elm və mədəniyyətinin təbliği" istiqaməti üzrə layihə

"Gənclərimiz ölkəmizin tarixini, dövlətçilik ənənəsini, zəngin mədəni irsini yüksək dəyərləndirir"

Əjdər müəllim, Təhsil Şurası İctimai Birliyinin fəaliyyət istiqamətləri hansılardır?

Təhsil Şurası İctimai Birliyi qeyri-hökumət təşkilatı olaraq, 1998-ci ilin sentyabrında Azərbaycan müəllimlərinin XI qurultayında yaradılıb. Həmin qurultayda ulu öndər Heydər Əliyevin iştirakı olan mühtəşəmliyini, özəmətinə bəna da artırıb.

Təhsil Şurasının formalaşdırılması ilə əlaqədar olaraq, ulu öndər verdiyi töklif aparıcı istiqamət təşkil etdi. O bildirdi ki, bu təşkilatın təhsil sahəsinin müxtəssisləri, müəllimləri birləşməli, Təhsil Şurası üzvlərinin səmimiyyəti prosesinde bu töklif əsas götürüldü.

Ulu öndər qurultaydakı nitqində yeni yaranan Təhsil Şurasının fəaliyyət istiqamətlərini və onun proqram məzmununu verdi. O dedi ki, "gərək bu Şura müstəqil olsun, icması təşkilat olsun, öz sözüni hökumətə, hakimiyyət orqanlarına təqdim və öz tökliflərini irəli sürsün. Mən söz verirəm ki, hər bir nazirin, hökumət nümayəndəsinin sizin şüman bütün tökliflərinə, qararına rəğbətini təmin edəcəyəm".

Təhsil Şurası Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən Nizamnaməsinin təsdiqləndikdən sonra ardıcıl fəaliyyətə başladı. 2000-ci ildən bu günə qədər müddətdə Təhsil Şurasının fəaliyyət istiqamətləri başlıca olaraq, aşağıda qeyd etdiklərimdən ibarət olub: ulu öndər Heydər Əliyevin irsini öyrənilməsi və təbliği; ölkədə həyata keçirilən təhsil quruculuğu işlərində fəal iştirak etmək; təhsil sahəsində demokratik vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunu sürətləndirmək məqsədi ilə dövlət və icması birliklərinin əlaqələndirilməsinə iştirak etmək; pedaqoji problemlərin həllinin təmin edilməsi üçün müzakirələr keçirmək və tökliflər vermək; təhsil islahatının həyata keçirildiyi vəzifələrin həllində iştirak etmək; müasir təlim və texnologiyaların, təhsil məzmunu yeniliklərinin, kadr hazırlığı problemlərinin və digər tədris sahəsindəki tökliflərinin təbliği və nəticələrinin təbliği üçün fəal iştirak etmək və s.

Elm və təhsilin inkişafı ölkənin ümumi inkişafının təminatıdır. Bu sahədə hansı tökliflərin təqdim edilməsi baxımından nə dəyərlə əhəmiyyətlidir?

Övzəlcə, qeyd etmək istərdim ki, elm və təhsilin vəhdətdə anlaşılması daha məqsəduşluq olardı. Əldə edilən yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması təmin edir, müxtəssislik sahəsində əldə edilən nəticələr təhsil sahəsində zənginləşməsi və

təhsili, o cümlədən elm və təhsil işçilərinin ictimai sosial, istər mənəvi, eləcə də, hər hansı baxımdan dəyərləndirilməsini, düşünürəm ki, fərqləndirmək daha məqsəduşluqdur. Elm və təhsilin bir-birilə əlaqəli olması ölkənin bütün sahələrində inkişafı təmin edir. Mədəniyyət, iqtisadiyyat, texnologiya, səhiyyə və ekologiya-hər hansı sahənin sağlam inkişafı və qorunması həmin sahə üzrə mövcud elmə əsaslanır. Cəmiyyət inkişaf etdikcə tələbatlar da dəyişir, tələbatları ödəyən vasitələr yeniləşir. Bu vasitələri meydana çıxaran elmdir. Deməli, elmin inkişafı həm cəmiyyətin inkişafı ilə şərtlənir, həm də onun inkişafına yardımçı olur. Təhsil də belədir. Çünki yüksək ixtisaslı müxtəssis hazırlığı təhsilin keyfiyyətliliyi ilə təmin edilir.

Gənclərin Azərbaycan tarixi, dövlətçilik ənənələri və mədəni irsə bağlılığını necə dəyərləndirirsiniz?

Cəmiyyətin əsas hissəsini, fikrimcə, gənclər təşkil edir. Gənclik insanın formalaşma dövrüdür. Formalaşmanın düzgün, sağlam, səmərəli keçməsi üçün sağlam mühit və yüksək keyfiyyətli təhsil, təlim, tərbiyə işi aparılmalıdır. Gənclərin həyata baxışı, intellektual səviyyəsi, dünyagörüşü, milli və beşəri düşüncəsi öncə bu amillərdən asılıdır. Digər tərəfdən, onlar milli adət-ənənələrdən, bayramlardan, ölkədəki quruculuq işlərindən və digər müşahidə etdikləri faktlardan müəyyən fikri nəticəyə, ideya baxışlarına yiyələnirlər. Mənim fikrimcə, gənclərimiz ölkəmizin tarixini, dövlətçilik ənənəsini, zəngin mədəni irsini yüksək dəyərləndirir və bunlara sahiblik hissi ilə formalaşır. Burada da əsas cəhət gənclərin intellektual-təhsillilik və mədəniyyətə bağlılığıdır. Onların intellektual səviyyəsinin artırılmasıdır. Bir vətəndaş olaraq, hər bir insan Vətəninə sevir, azad, müstəqil dövlətçiliyini alqışlayır, mədəni-mənəvi irsini daşıyıcı olur. Lakin lazımcı təhsil almıyan, sistemli tərbiyəvi tədbirlərdə iştirak etməyən elə gənclər də olur ki, onlar öndə dediklərimi duyğu olaraq yaşasalar da, biliklərinin azlığından mövqelərini düzgün müəyyənləşdirə bilmirlər. Fikrimcə, təhsil elə səviyyədə qurulmalı və tərbiyəvi iş elə təsirli olmalıdır ki, böyüyən nəsil-gənclərimiz ən dəyərli sərvət olan dövlətçiliyimiz və mədəni irsimizin iftixar duyğulu daşıyıcılarına çevrilsinlər.

Elm və təhsilin inkişafı istiqamətində hansı layihələr keçirirsiniz?

Təhsil Şurası öz fəaliyyətində

lə bağlı layihələrin hazırlanması və tətbiqi ilə məşğul olub. Həmin layihələrdən bir neçəsinin adı çəkməyə bilərəm: "Uşaqları ibtidai siniflərdə oxuyan valideynlərin maarifləndirilməsi" layihəsi əsasında pedaqoji-psixoloji məsləhət mərkəzi yaradılması, yüzlərlə valideyni uşaqlarının tərbiyəsi işi ilə əlaqədar maarifləndirmişik. Bu layihə Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası tərəfindən qiymətləndirildi. Ayrılan az vəsaitlə biz Bakıda və İsmayıl rayonunda valideynləri maarifləndirmə işini həyata keçirə bildik. Ailədə uşaqların tərbiyəsinə aid kitabçalar nəşr etdik, radio və televiziya da çıxarıb oldu. Digər layihələrimiz pedaqoji kadr hazırlığının hazırlanması, Bolonya prosesinin Azərbaycan təcrübəsinin öyrənilməsi, yeni qiymətləndirmə konsepsiyasının hazırlanmasında iştirak və başqa məsələlərə əlaqədar olub.

Söhbətimizin əvvəlində qeyd etdiyim kimi, Təhsil Şurasının əsas istiqamətlərindən biri olan Heydər Əliyev irsini öyrənilməsi və təbliği sahəsində də ölkə üzrə şurada xil layihələrdən istifadə etmişik. Belə ki, ulu öndər Heydər Əliyevin təhsil, milli-mənəvi tərbiyə, kadr hazırlığı və digər məsələlərə əlaqədar olaraq söylədiyi fikirlər, məruzə və çıxışları, sərəncamları ardıcıl olaraq tədqiqatçı cəlb edilmiş və nəticələri konfranslarda, toplantılarda, mətbuatda şərh edilib. Eləcə də dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin ölkənin sürətli inkişafının təmin edilməsində səyləri, təsdiq etdiyi qanun və proqramlar öyrənilmiş və valideynlər, müəllimlərə maarifləndiricilik məqsədilə çatdırılıb. Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın məktəb tikintisi, ehtiyacı olan uşaqlara, istedadlı qayğısı, ümumiyyətlə, Azərbaycan milli-mədəni-mənəvi irsini yayılmasında xidmətləri və digər görüldüyü işlər Təhsil Şurasının geniş ictimaiyyətə çatdırdığı əsas istiqamətlərdən biri olub.

Bütün bu işlərin geniş yayılmasında və ictimaiyyətə çatdırılmasında Təhsil Şurasının mətbu orqanı olan "Təhsil və zaman" qəzetinin böyük rolu var. Qeyd edirəm ki, 2000-ci ildən ardıcıl nəşr olunan "Təhsil və zaman" qəzeti Təhsil Şurasının fasiləsiz həyata keçirdiyi əsas layihələrdən biridir.

Bu və ya digər pedaqoji-psixoloji problemlərin müzakirəsi istiqamətində elmi konfranslar, müzakirələr keçiririk.

Hazırda bu istiqamətdə hansı işlər görürsünüz?

məti davamlı bir istiqamətdir. Təhsil Şurasını təmsil edən alimlər həm təhsil qanununun hazırlanmasında, həm də elm haqqında qanun müzakirələrində iştirak etmişlər və edirlər. Bu yaxınlarda Milli Məclisin hazırladığı elm haqqında qanun layihəsini müzakirə etmiş və təkliflərimizi hazırlamışıq. Qeyd edirəm ki, biz vaxtında olaraq müəyyən tökliflərlə çıxış edirik.

Bu günlərdə ADPU ilə birlikdə ulu öndər Heydər Əliyevin 90 ildəyinə həsr olunmuş olduqca maraqlı, məzmunlu konfrans keçirmişik.

"Pedaqoji mətbuat və müasir müəllim" mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirilməsini regionlarda yaşayan qabaqçıl müəllimlər internet vasitəsilə razılaşaraq layihələndirmişlər. Təhsil Şurasının xətti ilə keçirilən bu konfransda ölkənin 70-dən artıq tam müasir metod və texnologiyalarla işləyən müəllimləri öz təcrübələrini bölüşdülər və konkret tökliflər irəli sürdülər. Şura həmin fəalları təkcə iştirakına görə deyil, həm də tədris işindəki fəallıqlarına görə sertifikatla rəğbətləndirdi.

Yeri gəlmişkən deyim ki, Təhsil Şurasının daha bir layihəsi zəngin təcrübəli müəllimlərin şurasının müəyyənləşdirdiyi diplomlarla mükafatlandırılmışdır.

Təhsil Şurası müstəqilliyimizə yetirməsi olan 288 nömrəli orta ümumtəhsil məktəblərinin 10 yaşa münasibətilə təlim-tədris təcrübəsini öyrənmiş, "Sabaha inamlı" adlı kitab nəşr etdirib. Daha bir layihə qabaqçıl məktəb direktorlarının təcrübəsinin təbliğinə aiddir. Bir neçə il əvvəl 50 məktəb direktorunun iş təcrübəsini əhatə edən "Məktəb direktoru" adlı kitabın nəşri Təhsil Şurasının layihələrindən biridir.

Bu işlərin həyata keçirilməsində dövlət və QHT-lərlə əməkdaşlıq edirsinizmi?

Ataların bir sözü var: "Güc birlikdədir". Biz fəaliyyətimizi həm dövlət qurumları, həm də QHT-lərlə birgə qurmağa çalışırıq. Dövlət qurumlarından Təhsil Nazirliyi ilə, ADPU ilə, Bakı Pedaqoji Kadrların İxtisasının Artırılması və Yenidən Hazırlanması İnstitutu və Təhsil Problemləri İnstitutu ilə, QHT-lərdən Təhsil Cəmiyyəti, Gənclərin Elmi Araşdırmalarına Elmi Dəstək İctimai Birliyi və Azad Müəllimlər Birliyi ilə və digər təşkilatlarla əlaqəli tədbirlər həyata keçiririk. Təhsil Şurasının üzvləri regionlarda da ayrı-ayrı la-

lər. Eyni zamanda Təhsil Şurası öz töklifləri ilə tez-tez KİV-də, media-da görünür. Yaxşı haldır ki, Təhsil Şurasının töklifləri ictimaiyyət tərəfindən rəğbətə qarşılanır.

Gənc nəslin elm və təhsilləndirilməsi üçün marağı necə artırmaq olar?

Gənc nəslin marağ dairəsi genişdir. Onları sosial həyat problemləri, mənəviyyat məsələləri, fəaliyyətin inteqrasiyası və qloballaşma amilləri düşündürür. Buna görə də gənc nəsillərin yalnız müəyyən qrupu elmə marağ göstərir. Beləcə, təhsilə marağın da azaldığını hiss edirik. Düşünürəm ki, bu, İKT-nin sürətli inkişafı, informasiya bolluğu ilə bağlıdır. Bu gün təhsil olduqca geniş məzmunlu malik elmləri təməllə vermə bilmir. Çünki buna vaxt və imkan yoxdur. Ona görə də gənclərə öyrənməyi öyrətmək tələb olunur. Deməli, onların elmi araşdırmalara başlaması hələ təhsil illərindən meydana çıxır. Burada konkret şablon göstərmə mümkün deyil. Təhsilin məzmunca inkişaf səviyyəsinə uyğun olaraq intellektual yerləşdirilir və onlar elmi inkişaf etdirməyə yönəldir. Bu bütün gənclərə şamil edilə bilməz.

Tələbə və gənclərin intellektual səviyyəsinin artırılması, birinci növbədə, keyfiyyətli ibtidai təhsil və orta təhsil almaqdan asılıdır. Deməli, bu işi yüksəltmək lazımdır. Digər tərəfdən, gənclər məqsəduşluq olaraq, elmi-texniki yeniliklərə, yeni iqtisadi münasibətlərə, ölkənin müxtəlif ixtisas sahələri üzrə tələbatna cavab verməyə diqqət artırmalıdırlar.

Perspektivdə hansı layihələr gözlənilir?

Qarşıda həyata keçirəcəyimiz layihələrimiz də var. Bunlardan biri elm xadimlərinin təhsil işçiləri ilə görüşlərinin təşkili, digəri "Ziyalı ünsiyyət" adlı ən görkəmli ziyalılarla müsahibələrin keçirilməsidir. Daha bir layihəmiz pedaqoji-psixoloji elmlərin AMEA tərkibində təmsil olunması ilə bağlıdır. Biz bu barədə AMEA rəhbərliyi ilə danışıqlara girib, müvafiq töklifimizi vermək fikrindəyik.

Təhsildəki yeniliklərə əlaqədar da layihələrimiz olacaq.

Fuad HÜSEYNZADƏ

Bu yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kəndli İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi əsasında nəşr edilmişdir.